

Alþingi
Erindi nr. P 132/113
komudagur 23.11.2005

SKATTRANNSÓKNARSTJÓRI
RÍKISINS

ALÞINGI ÍSLENDINGA
Efnahags- og viðskiptanefnd
Austurstræti 8 – 10

150 REYKJAVÍK

TILVÍSUN

DAGSETNING

SEP/eeg/05/2835

22.11.2005

Efni: Umsögn skattrannsóknarstjóra ríkisins vegna tillögu til þingsályktunar til að bæta skil á fjármagnstekjuskatti. Þskj. 36 - 36. mál.

Skattrannsóknarstjóra ríkisins hefur borist bréf Efnahags- og viðskiptanefndar Alþingis, dags. 10. nóvember 2005, þar sem óskað er eftir umsögn skattrannsóknarstjóra ríkisins varðandi tillögu til þingsályktunar um aðgerðir til að bæta skil á fjármagnstekjuskatti, 36. mál. Af því tilefni er Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis látin í té svohljóðandi:

u m s ö g n :

Fyrirliggjandi tillaga felur í sér að Alþingi álykti að fela ríkisstjórninni að undirbúa setningu laga sem kveði á um að bönkum og fjármálastofnunum á Íslandi verði skylt að láta skattyfirvöldum í té upplýsingar um fjármagnseign og fjármagnstekjur skattgreiðenda. Í greinargerð með þingsályktunartillögunni kemur fram að tilgangur hennar sé að tryggja betri skil á fjármagnstekjuskatti enda hafi ríkisskattstjóri á opinberum vettvangi kvartað yfir að upplýsingar þessar skuli ekki liggja fyrir.

Hér á landi er kveðið á um það í lögum um tekjuskatt (og eignarskatt) nr. 90/2003, nánar tiltekið í 92. gr. þeirra hvaða upplýsingar skuli veita skattyfirvöldum, sjálfvirkt og án þess að kallað sé eftir upplýsingum varðandi einstaka skattaðila. Í téðri 92. gr. eru ekki meðtaldar upplýsingar um inneignir á innlánsreikningum hjá bankastofnunum og öðrum fjármálafyrirtækjum. Viðurkennd lögskýring á þessu ákvæði er sú að með gagnályktun sé bankastofnunum og öðrum fjármálafyrirtækjum þar með óskýlt að veita skattyfirvöldum **almennar** upplýsingar um bankainnstæður og fjármagnstekjur. Í því felist að skattyfirvöld þurfi að krefja banka og önnur fjármálafyrirtæki um upplýsingar um tiltekna eigendur bankareikninga eða kalla eftir upplýsingum tiltekinna einstaklinga og ekki felist í ákvæðinu heimild til að krefjast þessara upplýsinga almennt.

Almennt má um ákvæði 92. gr. tekjuskattslaga segja að það er mjög víðtækt ákvæði og afdráttarlaust. Í sögulegu samhengi séð hafa skattyfirvöld í störfum sínum lagt mesta áherslu á 1. mgr. ákvæðisins er varðar laun og ýmsar launatengdar tekjur. Þar hafa skattyfirvöld náð ásættanlegum árangri og langflestir launagreiðendur virða ákvæðið með

þeim hætti að upplýsingar eru látnar í té óumbeðið og á þann hátt sem krafist hefur verið. Hið sama á við um flestar aðrar upplýsingar sem skylt er að veita samkvæmt þessu ákvæði. Á því eru þó undantekningar, bankastofnanir hafa tregðast við að afhenda upplýsingar sem getið er um í 2. mgr. ákvæðisins, þ.e. um umboðs- og umsýsluviðskipti með hlutabréf. Hefur ríkisskattstjóri talið að sú skylda sé óumdeild en bankastofnanir hafa talið að svo sé ekki. Er sá ágreiningur nú til meðferðar hjá dómstólum landsins.

Í lögum nr. 94/1996 um staðgreiðslu skatts á fjármagnstekjur er ekki fjallað um neina upplýsingaskylda umfram skyldu á skilum á skilagreinum vegna afdregins fjármagnstekjuskatts. Er í þeim lögum ekki gerðar kröfur um að skilagreinar vegna afdráttarskatts séu sundurliðaðar á einstaka skattaðila – öndvert við það sem gildir um staðgreiðslu opinberra gjalda af launatekjum.

Tillagan til þingsályktunar gerir ráð fyrir að þessu ástandi sé breytt og öllum bankastofnunum og öðrum fjármálafyrirtækjum verði gert skylt að veita almennar upplýsingar um innstæður og vexti vegna þeirra. Þykir af því tilefni efni til að reyna að meta hver áhrif þessa yrðu á íslenskt samfélag og skulu hér taldir upp helstu kostir í liðum 1 – 4 og síðar gallar í liðum 5 – 7.

1. Án nokkurs vafa myndi slík sjálfvirk upplýsingaskylda hafa umtalsverð áhrif og bæta mjög starfsskilyrði skattyfirvalda. Unnt yrði að ljúka því verki að losa meginþorra skattgreiðenda við þá skyldu að skila skattframtali en hingað til hefur staðið á því að unnt væri að gera grein fyrir bankaupplýsingum. Með þeim upplýsingum ásamt öðrum upplýsingum úr opinberum skrá, svo sem fasteignamatsskrá, ökutækjaskrá og skattgrunnskrá gætu skattyfirvöld áritað upplýsingarnar á framtalseyðublöð, ýmist á pappír eða í rafrænu formi og útbúið þannig skattframtal fyrir stóran hóp skattaðila. Fjöldi þeirra þyrfti þá ekki að aðhafast frekar. Slíkt hefur um langt skeið verið gert víða erlendis með ágætum árangri. Sú aðferð sem hérlendis hefur verið notuð undanfarin ár er þeim annmarka háð að allar inneignarupplýsingar skortir og því ekki unnt að útbúa skattframtal fyrir skattaðila.
2. Ætla verður að skattskil myndu almennt batna. Á það ekki aðeins við um fjármagnstekjur sem örugglega myndu batna og eignarskatts meðan hans nýtur við. Hið sama á við um ýmsar tekju- og eignatengdar greiðslur sem inntar eru af hendi af hálfu hins opinbera og jafnvel stéttarfélaga og sjóða að þar yrði meiri nákvæmni fyrir bragðið. Það hefur verið vitað um langt skeið að verulega skortir á að innstæður hjá bönkum og öðrum fjármálafyrirtækjum séu taldar fram til skatts, ekki aðeins hjá einstaklingum heldur einnig hjá lögaðilum. Skipta hinir vanframtöldu skattstofnar milljörðum króna samanlagt.
3. Með sjálfvirkri upplýsingagjöf um tekjur og eignir af innstæðum í bankastofnunum og hjá öðrum fjármálafyrirtækjum munu skilyrði skattyfirvalda til að fylgjast með skattskilum aukast verulega. Þannig verður öll áhættugreining auðveldari, val á aðilum til rannsóknar og/eða eftirlits verður þannig markvissari.

Sjálfvirkur útreikningur lífeyris til mats á því hvort ástæða sé til taka skattskil til skoðunar verður mögulegur auk ýmissa fleiri ráðstafana sem unnt verði að grípa til og meta hvort ástæða sé til skoðunar hlutaðeigandi. Yrði slík sjálfvirk upplýsingagjöf gríðarlega þýðingarmikil.

- Öll hagræn upplýsingagerð um tekjur og eignir þjóðarinnar yrði með allt öðrum og markvissari hætti en áður var. Samanburður af hvaða tagi sem er yrði mun auðveldari og villur sem stafa af skorti af upplýsingum um peningaeign landsmanna eru líklegar til að vera óverulegar.
- Telja verður að líkur séu á að hluti af peningainnstæðum verði fluttar úr landi við breytingar af þessu tagi. Er enginn vafi á því að leyndin um innstæður er ein af forsendum þess að hópur landsmanna lætur innstæður vera hjá erlendum bankastofnunum og fjármálafyrirtækjum. Afleiðing af þessu gæti verið lækkun á innheimtum fjármagnstekjuskatti hjá tilteknum skattaðilum á móti auknum tekjum af öðrum.
- Ef innlán til íslenskra bankastofnana og annarra fjármálafyrirtækja dragast saman svo einhverju skiptir er a.m.k. fræðilega mögulegt að slíkt geti dregið úr umsvifum innlánsstofnana og þar með getu þeirra til að sinna lánþörfum landsmanna.
- Líkleg viðbrögð innlendra bankastofnana og annarra fjármálafyrirtækja gætu verið að vísa viðskiptamönnum sem æskja leyndar með viðskipti sín, á dótturfélög íslenskra fjármálafyrirtækja erlendis – væntanlega í því skyni einu að viðhalda leynd um innstæður. Er það raunar þekkt í skattfrankvæmdinni varðandi ýmsar aðrar ráðstafanir.

Það kann að þurfa að breyta bæði 92. gr. laga nr. 90/2003 og ákvæðum laga nr. 94/1996 til að tryggd verði að sundurliðanir upplýsinga verði lagalega tryggar. Á þessu stigi telur embættið ekki rétt að setja fram tillögur um hvernig ætti að standa að lagasetningu ef af henni yrði.

Skattránnsóknarstjóri ríkisins telur að virtu þess sem að framan greinir, hagsmuni hins opinbera og hvernig skattfrankvæmd víða erlendis í nágrennalöndum er hagað, að efni þingsályktunartillögunnar ef hún yrði samþykkt, myndi stuðla að betri skattskilum. Er því mælt með samþykkt hennar.

Virðingarfyllt